

column

Jan Jonker: Over koeien, transformatie en vakantiegevoelens

Voor velen is de zomervakantie al begonnen: tijd om met tent, wandelschoenen of vliegtuig weg te gaan - of juist om thuis te blijven. Zelf ga ik op weg naar daar waar alles altijd bij het oude blijft.

Een landschap wat genoeg heeft aan zichzelf. Er staat een koe in de wei, maar die probeert niet te bewegen om zo de compositie intact te houden. Het lijkt op een ijle samenzwering tussen gras, dier en blauwe lucht; wie het weet mag het zeggen - maar dan wel heel zachtjes.

Maar voor het zover is, nog even een luchthartige, achteromkijkende column om dit lange, natte, economisch en sociaal jojoënde voorjaar af te sluiten. Wat ging er goed, wat niet? Wat is er bereikt, wat niet? En natuurlijk met een vette (knip) oog naar duurzaamheid - *what else!*

Ok, laten we kort (en hopelijk krachtig) zijn over de slechte boodschappen.

De politiek ging niet. Bezuinigen als centraal thema voor beleid, leidt tot visieloze schraalheid - zeker als dat gestuurd wordt door in de achteruitkijkspiegel te kijken. Ja, we zijn gelukkig iemand 'kwijt' maar het is bepaald nog niet helder wat daarvoor in de plaats komt.

De wetenschap ging niet. Het aantal frauderende hoogleraren neemt toe (zelf van buitenlandse origine - het moet niet gekker worden).

De 'business' komt in diskrediet. De economie ging niet. Uw geld is toch ook minder waard geworden en u vraagt zich mogelijk ook in arren moede af of er sowieso nog licht aan het eind van deze barre tunnel is? Het lijkt wel alsof we collectief last hebben van het *Red Queen Syndroom*. Dat is het syndroom waarin we steeds harder moeten lopen om op dezelfde plaats te blijven, en al onze inspanning ons niet naar een andere plaats brengt (ik vermijd zorgvuldig hier het woord 'vooruitgang'). Tot zover - meer opsommen zou de aankomende vakantiegeugten maar vergallen.

Onder het impliciete motto *Never Waste a Good Crisis*, zien we tegelijkertijd dat heel veel mensen zo langzamerhand ook wel begrepen hebben dat het roer om moet. Zij zijn naarstig op zoek naar nieuwe concepten en modellen om hun bestaan, hun bankrekening of hun buurt anders in te richten. Dat klinkt duur - nieuwe concepten en modellen - maar het is natuurlijk veel minder chique. Wij mensen rommelen en prutsen maar wat aan, zonder al te veel voorbedachte rade en constateren pas achteraf dat er iets moois uit gekomen is. Wat grappig is, is dat het overgrote deel van dat waardevolle menselijke prutsen, zoeken en uitproberen, niet op een of andere officiële 'radar' staat. Het is een soort van 'kijk naar je ziet toch niet wat je ziet' terwijl het er wel degelijk is. En nee, ik geloof niet in het credo 'Wat niet geteld kan worden is niet in tel'. Innoveren - nieuwe dingen bedenken en uitproberen of die er toe doen - gebeurt in schuurtjes in de buurt, in laboratoria en op straat, in scholen en

eigenlijk overal waar mensen mogelijkheden zien. En heel vaak - steeds vaker misschien wel - gaat dat over 'duurzaamheid'.

Een academisch jaar rond van zoeken naar die duurzame innovatie heeft een prachtige oogst opgeleverd. De aftrap was de ambitie om het project '[Duurzaam Organiseren Doen](#)' te organiseren, wat een vervolg was op het mega succesvolle crowdsourcingsproject '[Our Common Future 2.0](#)' in 2010-2011. OCF 2.0 had als resultaat de inmiddels groene bestseller '[Duurzaam Denken Doen](#)'.

Maar dat vroeg om meer. Dus zijn we databases gaan maken met wat mensen doen als ze duurzaamheid organiseren. Dat leidde tot twee overzichten. Een met 300 voorbeelden in het Nederlands (zie: [duurzaamorganiseren.wordpress.com](#) - gratis te downloaden en *Pay with a Tweet*) en 400 voorbeelden in het Engels (zie: [organizingsustainability.wordpress.com](#) - ook gewoon gratis te downloaden onder dezelfde vriendelijke voorwaarden).

Om dat verder uit te werken hebben we mensen gevraagd om papers te schrijven over hun organiseerervaringen met duurzaamheid. Daar is 'massaal' op gereageerd met als gevolg dat er ruim 30 mooie papers over nieuwe praktijken en ideeën te vinden zijn op [www.duurzaamorganiserendoen.nl](#).

Tot slot - alsof dit alle niet genoeg was - hebben we parallel daaraan onderzoek gedaan naar Nieuwe Business Modellen. En ook daar ontdekten we alle mogelijke nieuwe zaken die verwoord zijn in een paper. Dat paper is ook weer gratis te downloaden (zie: [bit.ly/NHdABn](#) - en ook weer: *Pay with a Tweet*). Een samenvatting hiervan verschijnt in Sigma 5, in augustus.

Wat is de conclusie van dit alles?

Die is eigenlijk simpel. Onze maatschappij werkt aan de onderkant aan een transitie. En dat terwijl aan de officiële bovenkant er alles aan gedaan wordt om het oude in stand te houden. Het gaat misschien wel om een *battle* tussen de *past* en de *future*. Maar die toekomst, die duurzaam moet zijn (we hebben geen andere optie economisch en sociaal gezien), komt amper nog met z'n' kop boven het maaiveld uit. En als dat zo hier en daar gebeurt, staan er onmiddellijk heel veel gevestigde belangen klaar om dat een kopje kleiner te maken.

Tegelijkertijd is er ook heel veel hoopvols te zien, te horen en te lezen. Misschien zijn er wel duizenden initiatieven die via een keur aan experimenten uiteindelijk uitmonden in een omslag.

Natuurlijk, nu eerst even op vakantie, prima. Maar straks in september graag niet alleen kiezen met het oog op duurzaamheid, maar vooral doorgaan met het stimuleren van de onderstroom. Dan komen wij ook weer met nieuwe plannen. Dan gaan er mooie dingen gebeuren.

Prof. Dr. Jan Jonker, Hoogleraar Duurzaam Ondernemen werkt aan de Nijmegen School of Management van de Radboud Universiteit Nijmegen, j.jonker@fm.ru.nl